

Rodinné firmy

Výzkum pro AMSP ČR

Červen 2013

Marketingové pozadí a cíle výzkumu

Marketingové pozadí

Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR sdružuje na otevřené, nepolitické platformě malé a střední podniky a živnostníky i jejich organizace z celé republiky. Členům poskytuje především Informační servis cíleně zaměřený na segment malých a středních firem – novinky z oblasti bankovních produktů, marketingu, vzdělávání, podpory exportu, statistiky, legislativy apod. Obecně prosazuje zájmy malých a středních firem i živnostníků vůči vládě a dalším institucím ve všech oblastech své činnosti, a to především v médiích, v rámci připomínkového řízení k nové legislativě týkající se podnikání malých a středních firem, dále prostřednictvím své aktivní účasti v poradních orgánech ministrů, v hodnotitelských komisích a odborných výborech.

Cíle výzkumu

Hlavním cílem výzkumu je zjistit postoje jednatelů a majitelů firem k rodinnému podnikání. Šetření by mělo mimo jiné zodpovědět následující otázky:

- Vnímají firmy svůj rodinný status jako výhodu?
- Jaké plusy a minusy má rodinné podnikání?
- Jaké mají rodinné firmy očekávání a cíle v budoucnu?

Cílová skupina a metody dotazování:

Malé a střední rodinné firmy: CATI – telefonické dotazování

Nástroj výzkumu: Strukturovaný dotazník

Velikost vzorku: 64 rozhovorů

Definice rodinné firmy:

Většina vlastnických práv nebo kontrola a rozhodování je v rámci rodiny. Alespoň jeden z rodinných příslušníků se přímo podílí na chodu firmy.

Výzkum byl zaměřen na malé a střední rodinné firmy, proto byly do šetření zahrnuty pouze společnosti, které mají 5 až 249 zaměstnanců.

Hlavní zjištění

- Navzdory nepříznivému ekonomickému klimatu ve společnosti v příštích třech letech většina rodinných firem očekává udržení či mírný vzestup tržeb. Mírný pokles očekává jen 14 % oslovených společností.
- Velká většina (81 %) rodinných firem vnímá „rodinnost“ svého podnikání jako výhodu.
- Rodinné firmy jsou podle dotazovaných lépe vnímány jak v očích zákazníků, tak obchodních partnerů.
- Mezi nejvýraznější výhody rodinných společností patří jejich velká flexibilita, stabilita a etika v podnikání.
- Přestože firmy považují svůj rodinný charakter za výhodu, dílčí problém je možné vidět v potenciálním negativním vlivu na rodinné vztahy.
- Nejčastějšími cíly pro budoucnost je zlepšení efektivity a nábor, udržení kvalitních zaměstnanců. Většina rodinných firem také plánuje předat společnost v rámci rodiny.

Výsledky v detailu

Budoucnost

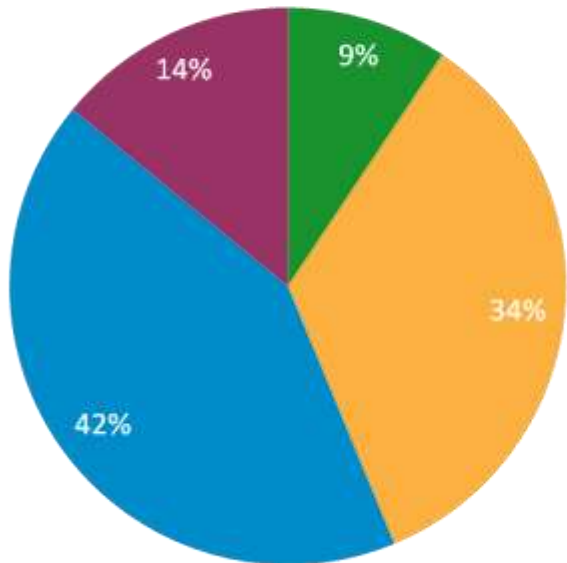
D2. Jak odhadujete vývoj Vašich tržeb v následujících 3 letech?

Q5. Řekněte mi prosím, které z následujících oblastí vidíte jako priority pro Vaši další činnost? Vyberte ze seznamu.

I přes nepříznivé ekonomické klima v zemi většina rodinných firem očekává v příštích třech letech mírný růst či stagnaci tržeb. Zvýšení efektivity fungování společnosti je spolu s udržením, náboem kvalitních zaměstnanců nejčastější prioritou firem.

ODHAD TRŽEB PRO PŘÍŠTÍ 3 ROKY

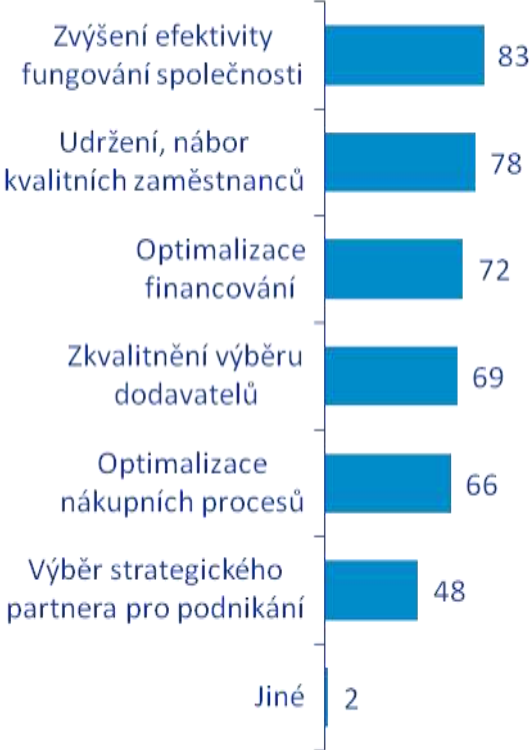
- Výrazný růst
- Mírný růst
- Stabilní, na stejné úrovni
- Mírný pokles

Názor AMSP ČR:
Velmi zajímavá a nadějná informace, která je trochu v kontrastu s ostatními firmami, které smýšlejí spíše pesimisticky.

Dobrá kondice rodinných firem může být jednou z příčin toho, že přibližně 70 % společností chce firmu v budoucnu předat v rámci rodiny.

PRIORITY

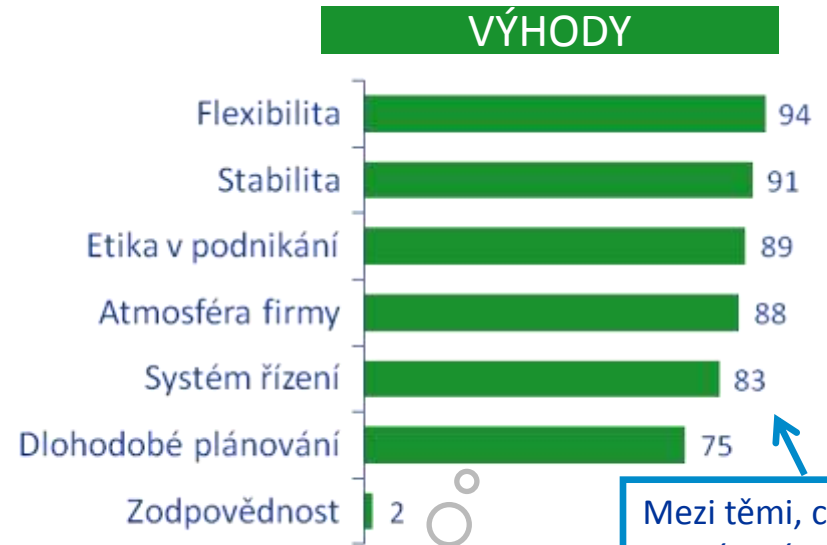
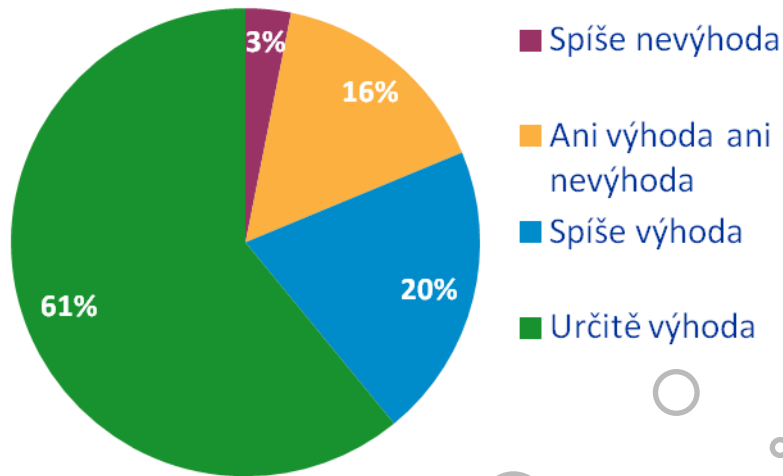

Je být rodinnou firmou výhoda?

Q1. Domníváte se, že fakt, že se jedná o rodinný podnik, představuje výhodu pro fungování Vaší firmy? Vybere prosím ze seznamu.

Q2a. Co konkrétně považujete za výhodu/y rodinné firmy? Vyberte prosím ze seznamu.

81 % firem vnímá svou rodinnost jako výhodu. Flexibilita, stabilita, etika v podnikání a atmosféra firmy jsou jako přednosti rodinného podnikání uváděny nejčastěji.

Mezi těmi, co nevnímají rodinnost firmy celkově jako výhodu (n=12), je systém řízení uváděn jako klad pouze v 50 % případů.

„Cizího zaměstnance člověk musí hlídat, aby něco neukradl, v rodině to nehrozí.“

„Lidem z rodiny můžu věřit.“

„Každému se můžete podívat do očí, můžete si dělat, co a kdy chcete.“

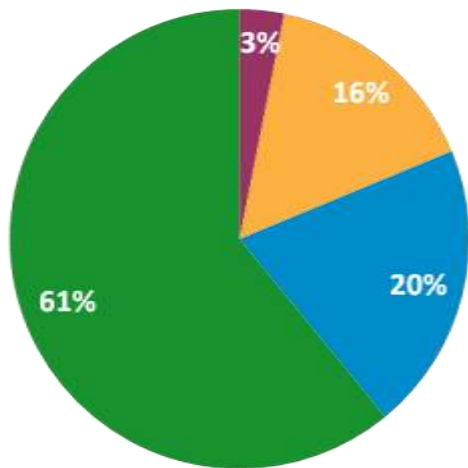

Je být rodinnou firmou výhoda?

Q1. Domníváte se, že fakt, že se jedná o rodinný podnik, představuje výhodu pro fungování Vaší firmy? Vyberte prosím ze seznamu.

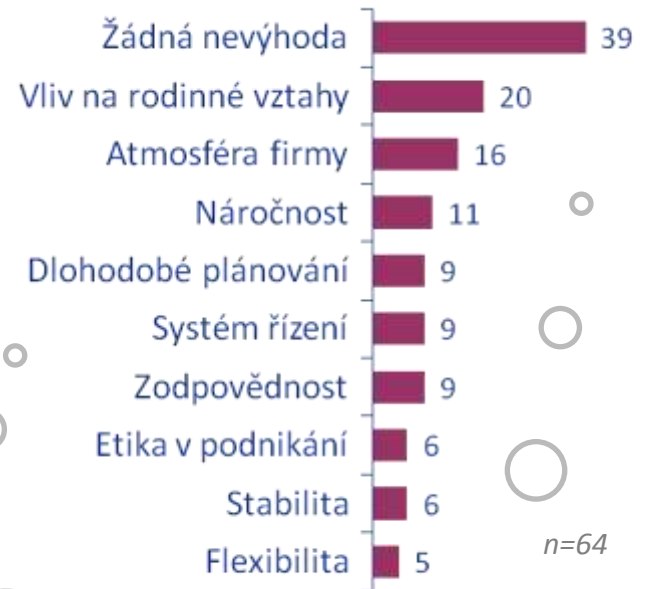
Q2b. Co konkrétně považujete za nevýhodu/y rodinné firmy? Vyberte prosím ze seznamu.

Za mírnou nevýhodu lze považovat vliv na rodinné vztahy, jako problém ho uvedlo 20 % firem. Desetina zmínila i náročnost práce, kterou vyžaduje chod rodinné firmy.

- Spíše nevýhoda
- Ani výhoda ani nevýhoda
- Spíše výhoda
- Určitě výhoda

NEVÝHODY

„Hranice mezi soukromím a prací se smazává, práce je prioritou, chybí čas na rodinné záležitosti.“

„Členové rodiny si většinou myslí, že do toho můžou mluvit a že jim všechno projde.“

„Vztahy rodinných příslušníků v momentech rozhodování jsou problematické.“

Jak je vnímaná „rodinnost“ firmy?

Q3. Jak vnímají Vaši zákazníci fakt, že se jedná o rodinnou firmu?

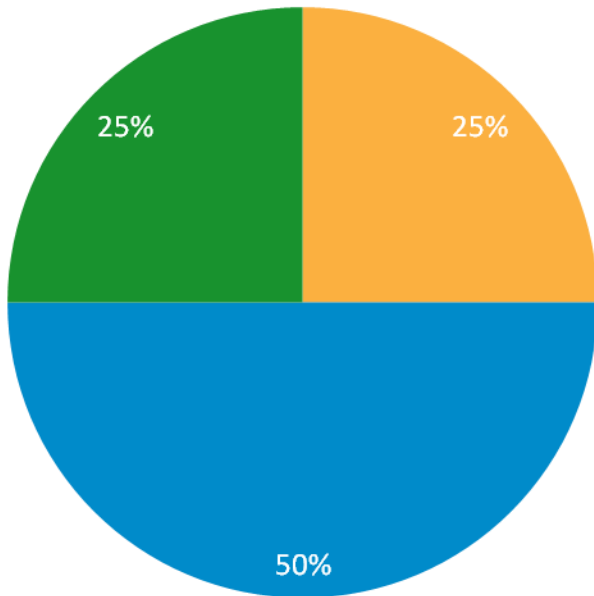
Q4. Jak přistupují podle Vás obchodní partneři k rodinné firmě z hlediska důvěry?

Názor AMSP ČR:
Potvrzuje se, že spotřebitelé i firmy rádi sází na jistotu a upřednostňují tradici a dlouhodobé vztahy.

Podle velké většiny firem je rodinný status společnosti vnímán pozitivně jak v očích zákazníků, tak i obchodních partnerů.

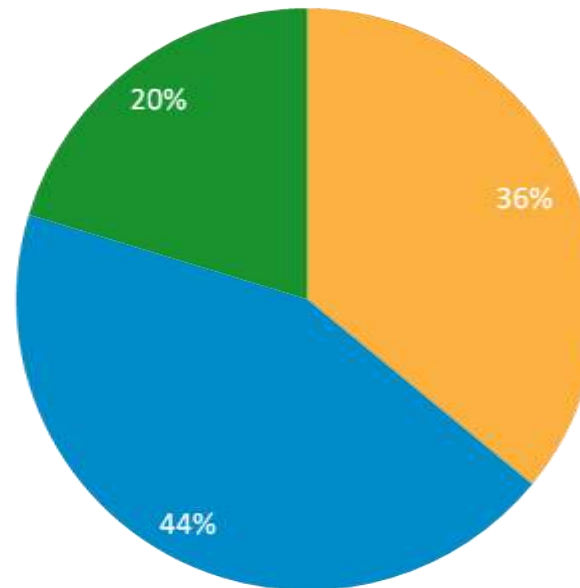
ZÁKAZNÍCI

- Na jejich vnímání tento fakt nemá vliv
- Spíše pozitivně
- Velmi pozitivně

OBCHODNÍ PARTNEŘI

- Na jejich důvěru tento fakt nemá vliv
- Spíše mají větší důvěru
- Určitě mají větší důvěru

Ani jeden majitel či jednatel firmy nevedl, že by rodinný status firmy zhoršoval její vnímání v očích zákazníků či obchodních partnerů.

Podnikatelé, co nevnímají rodinnost firmy jako výhodu (n=12) se většinou domnívají, že rodinný status firmy nemá na důvěru obchodních partnerů vliv (83 %)

Práce se zaměstnanci a řešení nástupnictví

Q6_1. Do jaké míry se hodí na Vaši firmu ... | Rodinné firmy mají problém se získáváním nových zaměstnanců, kteří nejsou členy rodiny?

Q6_2. Do jaké míry se hodí na Vaši firmu ... | Rodinné firmy mají problém s motivací zaměstnanců, kteří nejsou členy rodiny

Q7. Je cílem Vaší firmy, aby vedení převzal některý z rodinných příslušníků (děti,...)?

Firmy většinou nevnímají nábor či motivaci zaměstnanců mimo rodinu jako problém. I přesto ale upřednostňují v budoucnu předání společnosti v rámci rodiny.

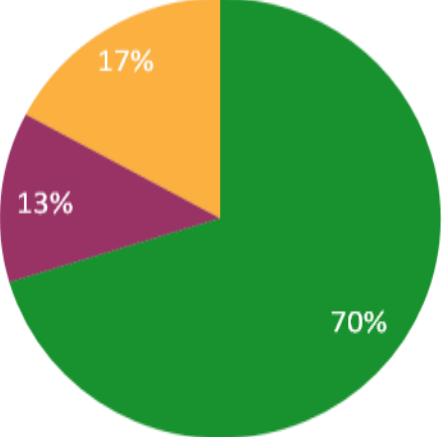
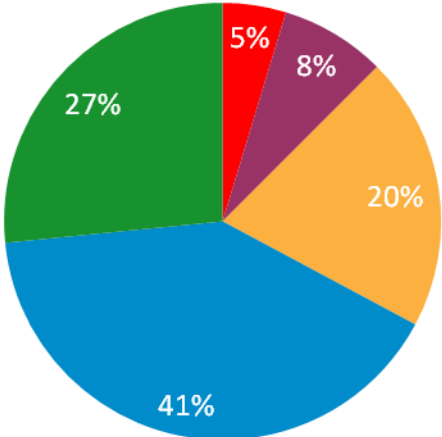
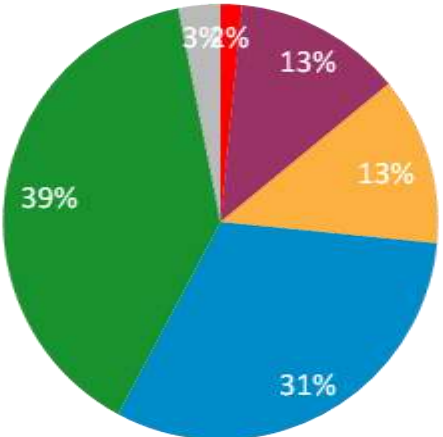
NÁBOR

MOTIVACE

JE CÍLEM PŘEDAT SPOLEČNOST V RÁMCI RODINY ?

■ Ano ■ Ne ■ Není to důležité

- Rozhodně je problém
- Spíše je problém
- Ani je, ani není problém
- Spíše není problém
- Rozhodně není problém
- Neví\ neuvědla

Názor AMSP ČR:
 Je patrné, že rodinné firmy jsou větší optimisté než ostatní podniky, věří si, nevymlouvají se na okolí a méně si stěžují.

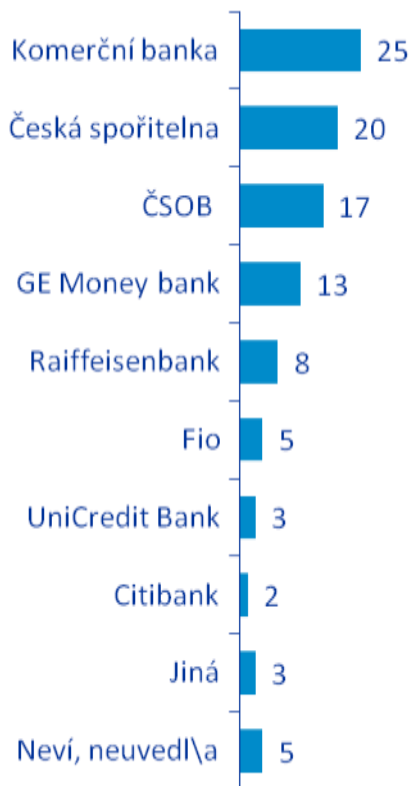
Firemní bankovníctví a financování

F1A. Jakou banku, kterou v současnosti využíváte, považujete za svoji hlavní banku? **F1B.** Uvažujete o změně Vaší hlavní banky?

F2. Uvažujete o výhodnější formě financování Vašeho podnikání?

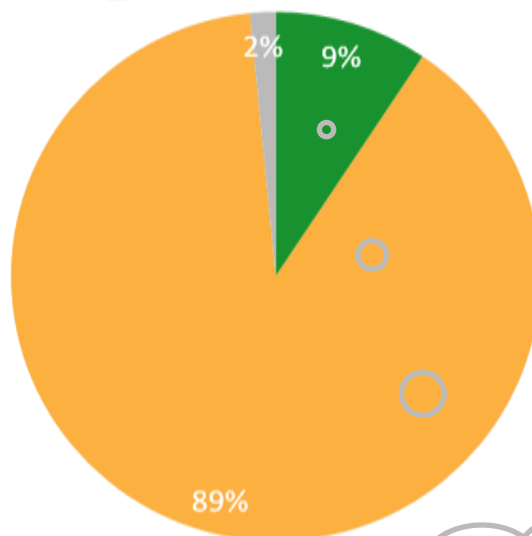
Nejvíce využívanými bankami jsou Komerční banka a Česká spořitelna. Drtivá většina firem neuvažuje o změně banky, o změně způsobu financování ovšem dvě pětiny firem přemýšlí.

HLAVNÍ BANKA

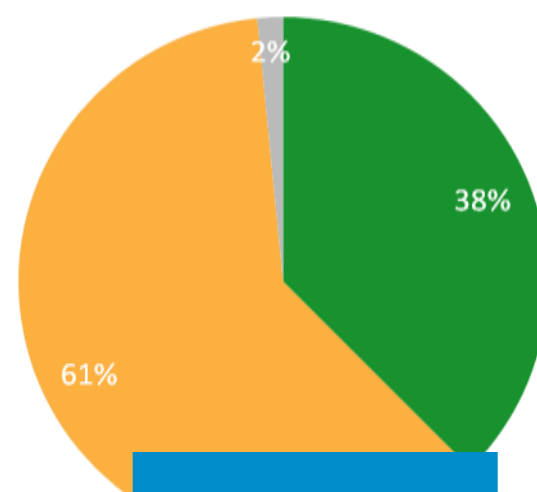
ZMĚNA BANKY

- Uvažují o změně banky
- Neuvažují o změně banky
- Neví

ZMĚNA FINANCOVÁNÍ FIRMY

- Uvažují o změně formy financování
- Neuvažují o změně formy financování
- Neví

Názor AMSP ČR:

Potvrzuje se dlouhodobější trend, firmy jsou velmi konzervativní, přestože nejsou zcela spokojené se stávajícími službami svých bank.

„vysoké poplatky,“
„snížení nákladů“
„drahé poplatky“
„jsou nejdražší“

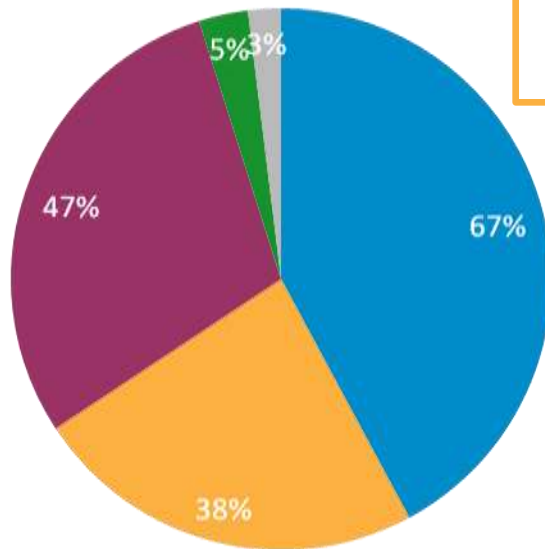
Firemní vozidla

F3. Kolik vozidel provozujete v rámci svého podnikání?

F4. Jakým způsobem jste financovali jejich pořízení?

Průměrná firma provozuje v rámci svého podnikání 6 vozidel, nejčastěji byla financována hotovostí.

ZPŮSOB FINANCOVÁNÍ VOZIDEL

Průměrný počet provozovaných aut: 6
Medián: 4

Firmy využívající úvěr nad 20 zaměstnanců: 60 %
Firmy využívající úvěr pod 20 zaměstnanců: 27 %

U firem s více než 20 zaměstnanci je průměrný počet vozů 9, u menších firem 4.

Názor AMSP ČR:

Celkem překvapivá informace, zejména s ohledem na vysoký podíl hotovostních plateb. To nekoresponduje s evropským nebo americkým trendem, kde je automobil brán více spotřebně, méně jako hodnotné aktivum.

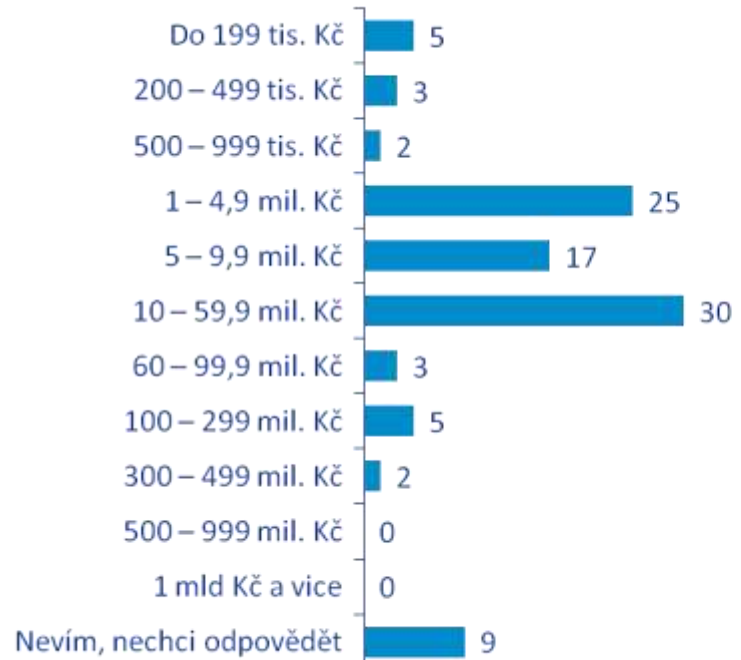
Struktura vzorku

Struktura vzorku

OBOR

OBRAT

POČET ZAMĚSTNANCŮ

v %

n=64